PÄÄESIKUNTA
Operatiivinen osasto
Helsinki

MUISTIO

20.11.2024

Eduskunnan puolustusvaliokunnalle
Asiantuntijakuuleminen 28.11.2024

HALLITUKSEN ESITYS EDUSKUNNALLE LAIKSI ALUEVALVONTALAIN MUUTTAMISESTA JA SIIHEN LIITTYVIKSI LAEIKSI (HE 185/2024 vp)

Puolustusvoimat on ollut mukana hallituksen esityksen HE 185/2024 vp valmistelussa. Hallituksen esityksellä toteutettavaa muutosta pidetään perusteltuna ja tarpeellisena. Esitys mahdollistaa pääosin kevyemmän ja nopeamman lupaprosessin liittokunnan jäsenmaiden joukoille ja kalustolle saapua Suomeen kaikissa tilanteissa. Esitys tukee EU:n Military Mobility:n (PRY Military Mobility) tavoitteita ja sen avulla laajennetaan jo EU, ETA ja Schengen maille käytössä olleita lupamenettelyjä koskemaan kaikkia liittokunnan jäsenvaltioita. Sotilaallisen liikkuvuuden merkittävä lisääntyminen liittokunnan jäsenyyden myötä edellyttää aluevalvonnan lupamenettelyjen päivittämistä nykytilanteeseen sopivammaksi.

Käytännössä esitys lisää aluevalvonnan lupaviranomaisen (Pääesikunta) työkaluja luvittaa maahantulevia sotilaita tai joukkoja sekä reagoida dynaamisemmin erilaisissa maahantuloon liittyvissä tilanteissa. Merkittävänä muutoksena esitys mahdollistaa sotilaallisen maahantulon vuosiluvittamisen kaikille Nato-maille sekä Naton tunnustamisen maahantuloluvan hakijana. Muutokset vähentävät lupahallintokuormaa niin Suomessa kuin liittokunnassa ja nopeuttavat lupakäsittelyä.

Puolustusvoimien tarpeet on esityksessä pääosin otettu huomioon. Puolustusvoimat haluaa kuitenkin tuoda esille, että Naton täysjäsenenä yhteisoperointi liittokunnan kanssa olisi mahdollistettava nykytilaa kevyemmällä päätöksenteolla. Tätä tavoitetta olisi tuettu, mikäli esityksen 24 d § olisi toteutettu Puolustusvoimien näkemyksen mukaisesti niin, että Puolustusvoimille olisi annettu toimivaltaa päättää aluevalvontayhteistyöstä liittokunnan kanssa ottaen huomioon myös kiireelliset tapaukset. Tämä edellyttäisi kuitenkin aluevalvontalain, lain puolustusvoimista ja KAAVA-lain (laki kansainvälistä apua, yhteistoimintaa tai muuta kansainvälistä toimintaa koskevasta päätöksenteosta) mukaisten tehtävien, velvollisuuksien ja päätöksentekotoimivaltuuksien uudelleen arviointia siten, että ne muodostaisivat tarkoituksenmukaisen kokonaisuuden.

Esitys muodostaa puolustusvoimien kannalta johdonmukaisen kokonaisuuden, joka helpottaa aluevalvonnan lupamenettelyjä ja edesauttaa sotilaallista liikkuvuutta Suomeen. Puolustusvoimat toivoo, että yhteis-

operointitarpeiden mahdollistaminen huomioidaan osana muuta lainsäädännön kehittämistä. Puolustusvoimat toivoo HE185/2024 vp esityksen nopeaa käsittelyä laeiksi.

Mikko Sarantola
Valmiuspäällikkö
Eversti

Jaakko Rissanen
Osastoupseeri
Kapteeni